

пропонує увазі читача широкі «полюгта» специфіки національної новелістики з погляду класичних та сучасних генологічних концепцій, а з другого, – розглядається розмаїття малих прозових жанрових форм у навчальній моделі літератури, шляхи вивчення малої прози в аспекті дослідження міжлітературних контактів, впливів, запозичень. Нерідко рівень моделі ще більше знижується. Приміром, до порівняння оповідної манери Гр. Тютюнника та Г. Квітки-Основ'яненка, Марка Вовчка, О. Стороженка, Д. Мордовця або ж авторів специфічно польського гатунку говенди – літературного малого оповідного жанру про цікаві події з життя.

Інтегративний характер дослідження Н. В. Романишиної яскраво прослідковується у розділі «Можливості інтеграції на літературознавчій основі навчальних дисциплін, які вивчають студенти філологічних факультетів». Тут досить широко розкриваються впливи творів українських письменників на розвиток вітчизняної педагогічної думки, міжлітературні контакти, запозичення. Розглядається актуальність концепції викладання літератури на філософських засадах. Особлива увага приділяється екзистенціальній концепції вивчення творчості митців, також інтерпретації в художніх творах «філософії життя» Ф. Ніцше.

Позитивним є те, що автор монографії, хоча й не декларує своїх синергетичних підходів до аналізу літературного процесу, але широко використовує їх, розглядаючи вітчизняний літературний процес, творчість окремих його представників як нестабільну унікальну складно організовану систему з усіма її синергетичними закономірностями.

Висновки. Отже, у монографії «Українська художня мала проза: теоретико-методичні аспекти

вивчення» авторка висвітлює актуальні питання педагогіки та літературознавства, теорії й практики навчання літератури; аналізує складні в жанровому аспекті програмові твори; означені у праці підходи (орієнтація на сучасні педагогічні технології, інтелектуалізацію процесу навчання, здійснення дидактичної інтеграції, організацію дослідницької і творчої діяльності) сприяють реалізації нової методології підвищення фахової підготовки сучасних учителів української літератури. Пропонуване увазі студентів філологічних спеціальностей вищих педагогічних навчальних закладів, учителів-словесників, викладачів та всіх любителів красномго письменства дослідження Н. В. Романишиної є своєрідним і цікавим, корисним для всіх, хто цікавиться вітчизняним літературним процесом.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Амосов Н. М. Алгоритм разума / Н. М. Амосов. – К. : Наукова думка, 1979. – 224 с.
2. Берг А. И. Кибернетика и обучение / А. И. Берг // Природа. – 1966. – №11. – С. 32-38.
3. Вознюк О. В. Цільові орієнтири розвитку особистості у системі освіти: інтегративний підхід : [монографія] / О. В. Вознюк, О. А. Дубасенюк. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2009. – 683 с.
4. Романишина Н. В. Українська художня мала проза: теоретико-методичні аспекти вивчення : [монографія] / Н. В. Романишина. – Рівне : ТзОВ «Принт Хауз», 2013. – 576 с.
5. Шашкевич М. Твори / М. Шашкевич, І. Вагилевич, Я. Головацький. – К. : Дніпро, 1982. – 368 с.

Дата надходження до редакції: 22.10.2013 р.

УДК 37.018.43=03.111=161.2

Богдан ШУНЕВИЧ,
доктор педагогічних наук,
декан гуманітарного факультету,
завідувач кафедри іноземних мов
та технічного перекладу
Львівського державного університету
безпеки життєдіяльності

СУЧАСНИЙ СТАН ПІДГОТОВКИ ПЕРЕКЛАДАЧІВ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ ЛІТЕРАТУРИ В УКРАЇНІ

У статті представлено аналіз стану підготовки перекладачів науково-технічної літератури у вітчизняних навчальних закладах, зокрема у Львівському державному університеті безпеки життєдіяльності. Дослідження здійснено на основі інформації, розміщеної на веб-сторінках кафедр перекладу п'яти вищих навчальних закладів України.

Ключові слова: перекладач науково-технічної літератури, теорія і практика перекладу.

В статтє представлен анализ состояния подготовки переводчиков научно-технической литературы в отечественных учебных заведениях, в частности во Львовском государственном университете безопасности жизнедеятельности. Исследование осуществлено на основе информации, размещенной на веб-страницах кафедр перевода пяти высших учебных заведений Украины.

Ключевые слова: переводчик научно-технической литературы, теория и практика перевода.

In the article an analysis of training possibilities of sci-tech literature translators at home educational establishments and especially at Lviv State University of Life Safety is provided. The investigation is carried out on the basis of information revealed on Web-pages of translation departments of five Ukrainian higher schools.

Key words: *sci-tech literature translator; theory and practice of translation.*

За роки незалежності України у провідних вітчизняних ВНЗ були створені кафедри теорії і практики перекладу (далі – ТПП) для підготовки перекладачів, які б володіли українською та іноземними мовами на високому рівні, зокрема навиками письмового й усного двостороннього перекладу та термінологією певної галузі науки або техніки.

У деяких ВНЗ України вже створено ряд спеціалізованих кафедр технічного, військового та інших видів фахового перекладу, які передусім орієнтуються на обслуговування конкретних організацій, міністерств і відомств.

Проведене нами дослідження, що представлено в статті «Центри підготовки перекладачів технічної і військової літератури в Україні», дало можливість умовно поділити кафедри підготовки перекладачів в Україні таким чином: 1) кафедри ТПП класичних університетів, що надають універсальну підготовку для роботи з різними видами перекладу; 2) кафедри спеціалізованого технічного, військового та інших видів фахового перекладу; 3) кафедри іноземних мов, що пропонують ґрунтовну мовну підготовку, забезпечують вільне володіння іноземною мовою професійного спрямування й кваліфіковане виконання письмового та усного перекладу [1, с. 45-49].

Мета статті – здійснити аналіз стану організації підготовки перекладачів науково-технічної літератури кафедрами перекладу у вітчизняних технічних та воєнізованих ВНЗ [2-5], зокрема у Львівському державному університеті безпеки життєдіяльності (ЛДУ БЖД) [6].

Матеріалами для дослідження слугували веб-сторінки кафедр теорії і практики перекладу політехнічних (Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут», Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»), Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу та воєнізованих ВНЗ (Національного авіаційного університету та Львівського державного університету безпеки життєдіяльності).

На прикладі вищезазначених вітчизняних ВНЗ детальніше розглянемо стан підготовки перекладачів науково-технічної літератури в Україні. Провідними центрами підготовки перекладачів є *кафедри теорії, практики та перекладу окремо англійської, французької і німецької мов факультету лінгвістики* (далі – ФЛ) Національного технічного університету України "Київський політехнічний інститут". Означений факультет був заснований у 1995 році «з метою підготовки висококваліфікованих перекладачів широкого профілю, підвищення якості підготовки з іноземних мов студентів технічних та гуманітарних факультетів університету» [2].

Основою діяльності факультету лінгвістики є поєднання вивчення іноземних мов із застосуванням відомостей із техніки та економіки. На факультеті нав-

чаються майбутні висококваліфіковані професійні перекладачі науково-технічної та ділової літератури, які пізніше працюють у різноманітних галузях народного господарства та бізнесу України. ФЛ має сучасну матеріально-технічну базу (мультимедійні класи, аудіо- та відеотеки), що сприяє ефективній фаховій підготовці студентів. Також на факультеті постійно працюють іноземні викладачі та влаштовуються різноманітні заходи за участю носіїв іноземних мов.

Підготовка фахівців здійснюється на денній та заочній формах навчання на базі середньої, незакінченої вищої та вищої освіти за спеціальностями «бакалавр філології» та «спеціаліст-перекладач». Випускники факультету отримують додаткову кваліфікацію – викладач іноземних мов. Їхній майбутній діяльності передують асистентська педагогічна практика, під час якої п'ятикурсники самостійно проводять практичні заняття з іноземних мов на технічних факультетах. На міжуніверситетських студентських конференціях студенти-лінгвісти разом із політехніками апробують свої бакалаврські та дипломні наукові роботи [2].

Кафедра ділової іноземної мови та перекладу факультету інформатики та управління Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» створена у 2000 р., на ній проводиться підготовка фахівців за кваліфікацією «бакалавра» та «спеціаліста» з напрямку «філологія». Випускники отримують диплом за спеціальністю «переклад» (англійська мова, друга іноземна мова – німецька), а студенти заочної форми (друга освіта) – за спеціалізацією «науково-технічний переклад».

Напрямки роботи кафедри: технічний переклад; економічний переклад; технічне письмо (technical writer – фахівець у галузі програмування, технічний переклад).

Об'єкти діяльності перекладача: перекладач науково-технічної літератури, письмовий та усний перекладач, перекладач-референт, перекладач-редактор, перекладач-секретар, перекладач-консультант, гід-перекладач та інші.

Типові місця працевлаштування випускників кафедри: бюро перекладу, міжнародний відділ державних та приватних компаній, спільне підприємство, туристичні фірми, рекламні агентства, засоби масової інформації та видавництва.

Кафедра зі своїх перших днів створення визначилася з напрямом спеціалізації: науково-технічний переклад і переклад у галузі економіки. Останнім часом кафедра співпрацює з компанією «Телсенс» у проєкті «Силіконова долина» з метою створення нового напрямку підготовки перекладачів – технічних письменників у галузі створення програмного забезпечення. Значним доробком кафедри є розвиток таких напрямів, як «переклад патентної документації», «переклад термінології ЗМІ», «створення словників».

Методика викладання постійно удосконалюється, зокрема й завдяки залученню викладачів – носіїв мови, наприклад: викладання перекладу юридичних документів доповнено роз'ясненням реалій юридичної системи США на спеціальному семінарі з юриспруденції, який проводив волонтер Корпусу Миру США [3].

Кафедра теорії та практики перекладу Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу була створена у 2004 р. на базі

кафедри документознавства та інформаційної діяльності. Відповідно до наданої ліцензії кафедра проводить підготовку майбутніх фахівців за спеціальністю "переклад" та навчання студентів, які оволодівають знаннями двох іноземних мов на рівні фахової тематики (насамперед усного і письмового мовлення), перекладу спеціальної документації, супроводу ділових переговорів тощо.

Фахівець із перекладу може працювати: редактором перекладів; перекладачем-консультантом; гідом-перекладачем; керівником підрозділу міжнародних зв'язків у політичних, громадських організаціях, органах влади, на радіо й телебаченні; керівником інформаційних служб, діяльність яких має міжнародний характер; викладачем іноземних мов у закладах освіти.

Під час навчання за спеціальністю «переклад» студенти отримують знання з інформаційних технологій та оволодівають навичками застосування прикладних комп'ютерних програм на таких курсах, як «Основні інформатики та прикладної лінгвістики», «Інформаційні технології» та «Автоматизовані системи перекладу». Майбутні фахівці набувають умінь користуватися у процесі перекладу електронними словниками; здійснювати швидкий комп'ютерний набір, обробку документів, їх верифікацію та коректуру перекладеного матеріалу; знаходити необхідну інформацію в мережі Інтернет шляхом використання автоматизованих інформаційно-пошукових та інформаційно-довідкових систем, забезпечувати стилістичну якість перекладених документів, створювати та вести персональні електронні словники, обмінюватися інформацією та захищати базу даних [4].

Кафедра англійської філології та перекладу Гуманітарного інституту Національного авіаційного університету (НАУ). Створення Інституту (2003 р.) у структурі Національного авіаційного університету та розгортання профільних кафедр гуманітарного спрямування пов'язане з невпинним зростанням запиту суспільства на фахівців гуманітарного профілю, підготовлених до професійної діяльності з урахуванням особливостей певних галузей із притаманною їм специфікою. Найяскравішим прикладом цього є авіаційна галузь, що відрізняється наявністю потенційних небезпек та високим рівнем складності авіаційної техніки й процесу її експлуатації. У сучасних умовах безпека авіації найбільшою мірою визначається саме фактором людини. Багатовимірність людського фактора обумовлюється актуальністю мовної, психологічної, соціологічної та документознавчої складових. Напрацювання авіаційної галузі щодо роботи з фактором людини є найкращими взірцями для багатьох інших галузей діяльності з особливими умовами праці та підвищеним рівнем відповідальності, що створює значний суспільний попит на фахівців-гуманітаріїв, підготовлених у Національному авіаційному університеті.

До складу інституту входить 13 кафедр (з яких 5 – випускових), лабораторії, комп'ютерні класи, лінгафонні кабінети, спортивний комплекс тощо [5].

Кафедра іноземних мов та технічного перекладу (ІМтаТП) гуманітарного факультету Львівського державного університету безпеки життєдіяльності створена у квітні 2008 р., а в квітні 2012 р. отримала дозвіл на прийом та підготовку бакалаврів за напрямом 6.020303 «філологія» кваліфікації «пе-

рекладач». Ліцензовано підготовку фахівців із перекладу технічної літератури з таких мов: англійська – українська, німецька – українська, французька – українська та польська – українська. Цього навчального року розпочалася підготовка майбутніх перекладачів з англійської та української мов [6].

У розпорядженні кафедри є сучасна лабораторія комбінованого навчання, вітчизняні та зарубіжні навчальні матеріали (посібники, методичні рекомендації, словники, дистанційні курси), діє щомісячний семінар «Теорія і практика військового і технічного перекладу», проводиться Міжнародна конференція "Лінгвістичні проблеми та інноваційні підходи до викладання чужоземних мов у вищих навчальних закладах", відбуваються засідання «Англійського клубу» (окремо для офіцерів і курсантів/студентів). Львівський державний університет безпеки життєдіяльності увійшов у Європейську асоціацію споріднених нам університетів, тому офіцери і курсанти мають можливість стажуватися в європейських університетах та організаціях, брати участь у спільних навчаннях, проєктах, тобто користуватися іноземними мовами на практиці. Під час засідань щотижневого семінару, який проводить для викладачів кафедри практичної психології та педагогіки нашого та інших університетів Львова психолог із США, викладачі і студенти кафедри ІМтаТП мають можливість тренувати вміння синхронного перекладу з англійської та української мов.

Перспективи працевлаштування: Державна служба України з надзвичайних ситуацій; головні обласні та районні управління Державної служби; приватні українські та міжнародні компанії й організації, відділи міжнародних зв'язків державних та приватних установ, науково-дослідні організації.

Висновки. Проведення дослідження дало можливість зробити висновок про те, що в нашій країні створена достатня кількість кафедр теорії і практики перекладу, надано відповідні умови для підготовки перекладачів науково-технічної літератури на денній і заочній (у деяких ВНЗ) формах навчання на базі середньої, незакінченої вищої та вищої освіти за напрямом підготовки «бакалавр філології», спеціальністю «спеціаліст-перекладач» та спеціалізацією «науково-технічний переклад».

Вважаємо, що сьогодні більше уваги слід приділяти якості підготовки перекладачів та фахівців для роботи в різних галузях науки і техніки, на яких повинно бути державне замовлення відповідним міністерством або відомством. Також потрібно організувати центри перепідготовки перекладачів галузевої науково-технічної літератури.

Важливими подіями в житті перекладачів є участь у спеціалізованих конференціях, семінарах із науково-технічного перекладу, що організовані кафедрою англійської філології і перекладу НАУ та кафедрою іноземних мов і технічного перекладу ЛДУ БЖД.

З метою покращення якості підготовки перекладачів технічної і військової літератури потрібно створити міжуніверситетську базу даних про перекладені патенти, статті, матеріали конференцій в Україні, а також базу записів синхронних перекладів, наприклад, міжнародних наукових конференцій, які проводяться в Україні та за кордоном.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Шуневич Б. Центри підготовки перекладачів технічної і військової літератури в Україні / Б. Шуневич // Фаховий та художній переклад: теорія, методологія, практика : матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції (Київ, 6-7 квітня 2012 р.). – К. : Вид-во НАУ, 2012. – С. 45-49.
2. Факультет лінгвістики Національного технічного університету України "Київський політехнічний інститут" [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://fl.kpi.ua>, 2013 – Заголовок з екрана.
3. Кафедра англійської філології і перекладу факультету інформатики та управління Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.kpi.kharkov.ua/ua/home/departament/?id=18>, 2013 – Заголовок з екрана.

4. Кафедра теорії та практики Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.nung.edu.ua, 2013

5. Кафедра англійської філології і перекладу гуманітарного інституту Національного авіаційного університету [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://gmi.nau.edu.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=3&Itemid, 2013 – Заголовок з екрана.

6. Кафедра іноземних мов та технічного перекладу Львівського державного університету безпеки життєдіяльності [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ubgd.lviv.ua/index.php?id=77>, 2013. Заголовок з екрана.

Дата надходження до редакції: 20. 09. 2013 р.

УДК 61:378:111:371.321

Любов МАНЮК,

викладач Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького

РОЛЬ ФАХОВОГО ТЕКСТУ У ФОРМУВАННІ АНГЛОМОВНОЇ ПРОФЕСІЙНО-СПРЯМОВАНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ У СТУДЕНТІВ ВИЩИХ МЕДИЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

У статті досліджено роль оригінального фахового тексту в процесі викладання англійської мови за професійним спрямуванням у вищих медичних навчальних закладах із метою формування в студентів англійської професійно-комунікативної компетенції.

Ключові слова: фаховий текст, англійська мова за професійним спрямуванням, англійська компетенція.

В статье исследована роль оригинального профессионального текста в процессе преподавания английского языка по профессиональному направлению в медицинских вузах с целью формирования у студентов англоязычной профессионально-коммуникативной компетенции.

Ключевые слова: профессиональный текст, английский язык по профессиональному направлению, англоязычная компетенция.

The article focuses on analyzing the role of original medical text in the process of teaching professional English in higher medical educational establishments with the aim of developing professional communicative competence of medical students.

Key words: specialized text, professional English, communicative competence in English.

Упровадження дисципліни «Англійська мова за професійним спрямуванням» у вищих медичних закладах освіти зумовлене стрімким зростанням соціального замовлення висококваліфікованих фахівців-медиків, які володіють англійською мовою, готові до міжнародної комунікації та співпраці. Основна мета навчання – формування у студентів англійської професійно спрямованої компетентності, зокрема оволодіння знаннями про системну організацію англійської мови і закономірності її функціонування у медичній сфері; розвиток лінгвістичної компетенції, зокрема знання лексичних та граматичних засобів мови і здатність їх використовувати в умовах професійної діяльності [2, с. 70].

Відбір навчального матеріалу здійснюється відповідно до положень Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти, згідно з якими основні стратегії відбору засобів викладання мов включають відбір оригінальних текстів з урахуванням професійних потреб тих, хто вивчає іноземну мову [1, с. 81]. Зважаючи на це, фаховий текст (ФТ) є основною одиницею викладання та навчання англійської мови за професійним спрямуванням, джерелом термінологічної лексики, засобом формування лінгвістичної, професійної та соціокультурної компетенції студентів. Лексична, граматична та смислова насиченість

«НОВА ПЕДАГОГІЧНА ДУМКА»

НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ЖУРНАЛ

№ 1 (77) 2014 р.

Засновано у грудні 1994 року

Видається 1 раз на квартал

Зареєстровано Міністерством юстиції України.

Свідоцтво про державну реєстрацію серія КВ № 16684-5256 ПР від 28.05.2010 р.

Засновники: Рівненський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти (РОІППО), Рівненський державний гуманітарний університет.

Схвалено вченою радою РОІППО (протокол № 1 від 31 счня 2014 р.)

Журнал «Нова педагогічна думка» входить до переліку наукових фахових видань України, в яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукового ступеня доктора і кандидата наук. (Постанова Президії ВАК України № 01-05/5 від 1 липня 2010 року).

ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР

Андрій Лавренчук, кандидат наук із державного управління, в.о. доцента

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Владислав Вербець, доктор педагогічних наук, професор

Микола Віднічук, кандидат педагогічних наук, доцент

Тетяна Гавлітіна, кандидат педагогічних наук, в.о. доцента

Максим Гон, доктор політичних наук, професор

Анатолій Дем'ячук, доктор педагогічних наук, професор

Світлана Литвиненко, доктор педагогічних наук, професор

Юрій Олексін, кандидат педагогічних наук, доцент

Іван Малафійк, доктор педагогічних наук, професор

Роман Павелків, доктор психологічних наук, професор

Степан Пальчевський, доктор педагогічних наук, професор

Юрій Пелех, доктор педагогічних наук, професор

Тамара Поніманська, кандидат педагогічних наук, професор

Руслан Постолювський, кандидат історичних наук, професор

Людмила Савчук, кандидат педагогічних наук, доцент

Андрій Сяський, доктор технічних наук, професор

Видавець: Рівненський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти

Адреса редакції та видавця:

Рівненський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти

вул. Чорновола, 74, м. Рівне, 33028

тел./факс: 0(362) 22-22-02

E-mail: roippo@mail.ru, www.roippo.rivne.com

ЗМІСТ

ФІЛОСОФІЯ ОСВІТИ. ІСТОРІЯ ОСВІТИ

Демченко В. Обдарованість, духовність, мудрість: сфери перетинання понять	3
Харченко Н., Харченко Б. Протириччя в освіті України та перспективи їх подолання для сталого розвитку	5
Вишневська Н. Головні тенденції реформування шкільної освіти в країнах світу у 80-90-х роках ХХ століття	10

УПРАВЛІННЯ ОСВІТОЮ

Давидюк Н. Науково-методичний супровід розвитку професійної компетентності педагогічних працівників позашкільних навчальних закладів у післядипломній педагогічній освіті	16
Кучерявий А. Структура системи управління самостійною навчальною діяльністю майбутніх юристів	19

СУЧАСНІ ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ

Нечипорук Л. Портфоліо-технологія як інноваційна особистісно орієнтована технологія навчання у ВНЗ	22
Руденко Н. Інтерактивність як спосіб ефективної взаємодії і навчання студентів	25
Полицяк Н. Моделі навчання обдарованої молоді Джозефа Рензулі	29
Опанасик А., Вербило Т. Сучасні форми роботи з обдарованими студентами	33

ПСИХОЛОГІЯ. СОЦІАЛЬНА ПЕДАГОГІКА

Левченко Н. Теоретичне обґрунтування поняття психологічної готовності особистості до педагогічної діяльності	36
Чорноус В. Креативне мислення у творчих пошуках особистості: літературний огляд	38
Шевчук Ю. До проблеми психологічного аналізу синдрому дефіциту уваги і гіперактивності	41
Нагорна О. Фізична реабілітація дітей із розумовою відсталістю молодшого шкільного віку	46

МОВОЗНАВСТВО ТА ЛІТЕРАТУРА

Сиванич Б. Індивідуально-авторські неологізми в поезії Богдана Кравціва	49
Заводна Л. Сучасний погляд на молодіжний сленг	52
Мазурок М. Мова і мовлення як предмет психолінгвістики	55

Данчевська Ю. Корпуси текстів у лінгводидактиці: здобутки та перспективи	58
Биркун Л., Кузло Н. Сучасні тенденції розуміння змісту іншомовної лінгвістичної компетенції	60
Пальчевський С. Проблема вивчення української художньої малої прози в теоретико-методичних підходах Н.В. Романішиної	65
Шуневиц Б. Сучасний стан підготовки перекладачів науково-технічної літератури в Україні	67
Манюк Л. Роль фахового тексту у формуванні англomовної професійно-спрямованої комунікативної компетенції у студентів вищих медичних навчальних закладів	70

ПОЧАТКОВА ОСВІТА. ДОШКІЛЬНЕ ВИХОВАННЯ

Красовська О. Дидактична структура та типи уроків образотворчого мистецтва у змісті професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи	73
Андрющенко Т. Аксіологічний аспект проблеми формування здоров'язбережувальної компетентності в дітей дошкільного віку	78

ІСТОРІЯ. ПРАВОЗНАВСТВО

Бандура Р. Соціальна робота з мігрантами	81
--	----

ПРИРОДОЗНАВСТВО. ТЕХНОЛОГІЇ

Бордюк М., Бордюк Н., Віднічук М., Шевчук Т. Організація і методика проведення науково-дослідної роботи учнів при виконанні лабораторного практикуму факультативного курсу «Основи фізики полімерів»	84
Скрипник С. Фундаментальність формування ціннісного ставлення до природи в учнів старших класів	88
Козяр М. Інноваційні технології як інструмент студентоцентрованого підходу в практичній підготовці майбутнього інженера	90
Кочубей А. Лекційний метод навчання в системі фахової підготовки студентів технічного ВНЗ	94
Тимошук О., Тимошко А. Практичні аспекти викладання курсу «Сходінки до інформатики»: з досвіду роботи	97

ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА

Бріскін Ю., Товстоног О., Зубков С. Індивідуалізація технічної підготовки важкоатлетів різного типу тілобудови на етапі спеціалізованої базової підготовки	99
Власюк Г. Шляхи вдосконалення професійної підготовленості молодого спеціаліста з фізичної культури	103
Герасименко С. Обґрунтування методики використання каланетики у фізичному вихованні студентів ВНЗ	105
Гордінський С., Ібрагімова Л., Ібрагімова С., Куліш Н. Використання інноваційних технологій у галузі фізичного виховання як засіб покращення організації навчального процесу	108
Григус І. Покращення фізичної підготовленості, функціонального стану та фізичної працездатності підлітків	110
Зубаль М., Гоншовський В. Факторний аналіз приросту фізичних якостей хлопчиків 10-11 років – представників торакального і м'язового соматотипів	113
Калуський З. Ставлення молоді до здорового способу життя	115
Ключко Л. Структура розподілу тренувального навантаження бігунів на наддовгій дистанції на етапі річного циклу	118
Кричагушій М., Гітенький Л. Гендерні особливості розвитку сили волі у студентів-першокурсників	120
Пантук В., Митчик О., Навроцький Е. Показники фізичного стану та рівня інтересу до фізичного виховання студентів вищих навчальних закладів (на прикладі Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки)	123
Черкашин Р. Особливості тренувальної програми з розвитку швидко-силових якостей дітей молодшого шкільного віку	126

ВИХОВНІ ТЕХНОЛОГІЇ

Омельчук В. Роль Біблії у вихованні морально-християнських цінностей молодших школярів	128
Тюска В. Історичний аналіз діяльності студентського клубу	133
Смирнова М. Аксіологічна позиція педагога-вихователя – основа формування ціннісних орієнтирів учнів	138
Вороніна Г. Підготовка педагогів до формування етичної культури школярів	141

МУЗИКА. ЕСТЕТИКА

Фарина Н.-М. Художні засади вокального мистецтва	143
Дука П. Постановка голосу: техніка мови та фізіологія співу	147
Заходзякін О. Інструментально-виконавська діяльність як невід'ємна частина професійної підготовки педагога-музиканта	149
Дубровіна І. Реалізація індивідуальної самоосвітньої діяльності вчителів музичного мистецтва в системі післядипломної освіти	151
Ковалишин У. Розвиток творчих здібностей майбутніх музикантів у процесі фортепіанної підготовки	156
Вовк О. Методи та прийоми розвитку вокально-виконавських умінь студентів у ВНЗ	159
Харитон І. Тенденції розвитку української православної співацької традиції в умовах сучасності	163
Димченко С. Диригентська партитура життя Стефана Турчака	166

МАТЕРІАЛИ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ «ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ОСНОВИ ПРОГРАМУВАННЯ ЗМІСТУ ВИХОВАННЯ ЦІНІСНО-ОРІЄНТАЦІЙНИХ СТАВЛЕНЬ ОСОБИСТОСТІ»

Бакуліна Н. Концептуальні засади методики формування толерантності	170
Ворон О. Педагогічні умови формування ціннісних орієнтацій школярів у сучасному інформаційному суспільстві	174
Елькін М. Шляхи вирішення конфліктів у педагогічному колективі	176
Камінська О. Вплив інтернет-залежності на формування ціннісних орієнтацій молоді	178
Костюкова О. Вплив ціннісних ставлень на формування соціального капіталу	182
Лютко О. Толерантність як імператив сучасного виховного процесу	184
Михасюк Т. Цінності українських традицій у національно-мовному вихованні молодшого школяра	187
Мороз І. Ціннісні орієнтації професійної підготовки керівників ЗНЗ до здійснення фінансово-економічної діяльності	192
Мудрак М. Особливості психологічного підходу до вивчення системи цінностей особистості	195
Ночвінова О., Матвійчук О. Шкільна бібліотека – осередок виховання в учнів загальношкільських цінностей	199
Овадюк О. Формування духовних цінностей особистості дитини в умовах сучасної сім'ї	201
Папушина В. Естетичний потенціал використання інтерактивних технологій на заняттях зарубіжної літератури	204
Пелех Л. Християнські цінності як основоположний чинник формування морально-етичних якостей молоді в Польщі	206
Федорець В. Аналіз актуальних проблем кардіологічного здоров'я як шлях до формування базисних цінностей сучасної педагогіки	209
Яценюк Л. Упровадження педагогічної технології «Створення ситуації успіху» в систему інклюзивної освіти	213